

School Children's Happiness Inventory: The Validity and Reliability Study*

Bülent Baki Telef¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Guidance and Counseling, Çanakkale/Turkey

ARTICLE INFO

Article History:

Received 18.06.2013

Received in revised form
27.11.2013

Accepted 25.12.2013

Available online

21.04.2014

ABSTRACT

The purpose of this study was to carry out the validity and the reliability study of the School Children's Happiness Inventory. 358 Elementary school students, 195 (55%) of which were female and 163 (45%) male, participated in the research. The School Children's Happiness Inventory, Depression Scale for Children and Scale of Positive and Negative Experience were used as data collection instruments in the research. For the validity study of the inventory, structure validity and criterion dependent validity were checked. Cronbach's alpha coefficient was calculated to identify reliability. At the end of the exploratory factor analysis carried out in order to determine the factor structure of the inventory, the inventory was composed of two factors, as is present in its original form. According to the confirmatory factor analysis, the fit indexes of the scale were determined to be at the acceptable level. At the end of the criterion dependent validity study, it was seen that there was a negatively significant relationship between the School Children's Happiness Inventory and depression and negative experiences, and a positively significant relationship between the inventory and the positive experiences. At the end of the reliability study, it was seen that Cronbach's alpha coefficient of the inventory was quite high. As a result of this validity and reliability study, it can be said that the inventory is a valid and reliable assessment instrument for evaluating the happiness of schoolchildren.

© 2014 IOJES. All rights reserved

Keywords:

Subjective Well-Being, Happiness, School Children's Happiness, Validity, Reliability

Extended Summary

Happiness or subjective well-being is defined as an evaluation of a person's own life with regards to cognitive and affective state (Diener, 1984). However, the happiness of schoolchildren is defined as a positive emotional state that exists as a result of harmony between specific environmental factors and the student's needs and expectations from the school (Engels, Aelterman, Petegem & Schepens, 2004). Konu, Alanen, Lintonen & Rimpela (2002) state that means for self-fulfilment, social relationships, health status and school conditions are all related factors regarding school well-being. It is stated in many studies that it is required to have measurement tools with which to determine the happiness of schoolchildren (Konu, Lintonen & Autio, 2002; Engels, Aelterman, Petegem & Schepens, 2004). To that end, in order to explore the factors affecting the happiness of school, reliability and validity statistics developed by Ivens (2007) were run for the School Children's Happiness Inventory. The inventory is appropriate for children between 8-15 years of age to be administered in a group or individually. This study is important in that it is a reliable and valid inventory for exploring the happiness level of schoolchildren and finding the factors related to their happiness.

*This study was presented at 12. Psychological Counseling and Guidance Congress as oral presentation, 8-11 September, İstanbul, 2013.

¹ Corresponding author's address: Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Guidance and Counseling, Çanakkale/Turkey

Telephone: 505 237 78 59

e-mail: bakitelef@gmail.com

DOI: <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2014.01.013>

Purpose

The purpose of this study was to adapt the School Children's Happiness Inventory into Turkish and carry out the validity and reliability study of the inventory. The research is important, as it is a valid and reliable measurement instrument that can be used in determining the happiness of the schoolchildren and the factors related to their happiness.

Method

The research sample was composed of 358 students studying in four different elementary schools in Çanakkale in 2011-2012. Of the participants involved, 195 (55%) were female and 163 (45%) were male. The participants studied at the following grades: 69 (19.3%) students at 4th grade, 44 (12.3%) students at 5th grade, 89 (24.9%) students at 6th grade, 92 (24.9%) students at 7th grade and 64 (17.9%) students at 8th grade. School Children's Happiness Inventory (Ivens, 2007), Depression Scale for Children (Kovacs, 1981; Öy, 1991) and Scale of Positive and Negative Experience (Diener et al., 2010; Telef, 2013) were used as data collection instruments in the research. In order to check the validity of the inventory, structure validity (exploratory and confirmatory factor analysis) and criterion related validity were checked. In item analysis, item total correlation and the differences between the item average points of the lower groups of 27% and upper groups of 27% were checked. The data of the research were analysed with the SPSS 16.0 and LISREL 8.7 programs.

Results

As a result of the exploratory factor analysis, the variance explained by two factors was determined to be 39%. Factor loading of the items in the inventory change from .45 to .68. Goodness of fit indexes obtained from the confirmatory factor analysis, are at an acceptable level (RMSEA=.06, SRMR=.05, NFI=.93, RFI=.93, CFI=.96 and IFI=.96). In order to determine the criterion referenced validity of the inventory, the relations between the School Children's Happiness Inventory, Depression Inventory for Children and Scale of Positive and Negative Experiences were looked into. It was seen that there were significant negative relations between Schoolchildren's Happiness Inventory and depression and negative experiences; and significant positive relations between the inventory and the positive experiences. After the reliability analysis of the inventory, the Cronbach's alpha coefficient of the School Children's Happiness Inventory was determined as .92. After the item analysis, total correlations of the items were found to be .30 and higher and it was also found that t values were significant.

Discussion and Conclusion

The findings obtained from the research regarding the validity and reliability of the inventory were consistent with the results obtained in the sample, where the scale was developed. The result of the validity and reliability studies carried out showed that inventory was a valid and reliable assessment instrument for evaluating the happiness of schoolchildren. School Children's Happiness Inventory can be used to evaluate the effects of the school-based interventions and to determine the factors affecting the well-being of schoolchildren (Ivens, 2007).

Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*

Bülent Baki Telef¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:
Alındı 18.06.2013
Düzeltilmiş hali alındı
27.11.2013
Kabul edildi 25.12.2013
Çevrimiçi yayınlandı
21.04.2014

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Araştırmaya 195'i (%55) kız, 163'ü (%45) erkek olmak üzere 358 ilköğretim öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri, Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği ile Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği kullanılmıştır. Envanterin geçerliği, yapı geçerliği ve ölçüt-bağıntılı geçerlik yöntemleri ile incelenmiştir. Güvenirliğini belirlemek için Cronbach alfa katsayısı kullanılmıştır. Envanterin faktör yapısını belirlemek amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, envanterin özgün formda olduğu gibi iki faktörden oluştuğu saptanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizine göre ölçeğin uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür. Ölçüt-bağıntılı geçerliği çalışması sonucunda Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri ile depresyon ve olumsuz yaşantılar arasında negatif; olumlu yaşantılar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda envanterin Cronbach alfa katsayısının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonuçlarına bakılarak envanterin okul çocuklarının mutluluklarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

© 2014 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Öznel İyi Oluş, Mutluluk, Okul Çocuklarının Mutluluğu, Geçerlik, Güvenirlik

Giriş

Mutluluk kavramı çok eski zamanlardan beri araştırılmasına rağmen 1980'li yıllardan sonra tekrar popüler bir konu olarak çalışılmaya başlanmıştır. Mutluluk ya da öznel iyi oluş, kişinin kendi yaşamını bilişsel ve duygusal olarak değerlendirmesidir (Diener, 1984). Bilişsel değerlendirme, yaşam doyumu ile ilgili yargıları; duygusal değerlendirme ise memnun edici ve memnun edici olmayan duygusal tepkileri içermektedir (Diener ve Diener, 1996). Araştırmacılar mutluluğu, yaşam doyumu (Huebner, 1991); yaşam memnuniyeti, anlam ve ilgi (Seligman, Parks ve Steen, 2004); olumlu duygular yaşama (Lyubomirsky, Sheldo ve Schkade, 2005) ve yaşamın tümünün değerlendirilmesi (Veenhoven, 2008) olarak da tanımlamışlardır. Seligman (2011) yeni iyi oluş teorisinde ise mutluluğu (flourishing) olumlu duygular, sorumluluk, anlam, olumlu ilişkiler ve başarıyı içeren çok boyutlu bir yapı olarak ele almıştır. Okul çocuklarının mutluluğu ise, belirli çevresel faktörler ile öğrencinin okuldan beklentileri ve kişisel ihtiyaçları arasındaki uyum sonucu oluşan olumlu duygusal bir yaşantı olarak ifade edilmiştir (Engels, Aelterman, Petegem ve Schepens, 2004).

Konu, Alanen, Lintonen ve Rimpela'ya (2002) göre kendini gerçekleştirme araçları (karar verme, benlik saygısını artırma, yaratıcılığı kullanma gibi), sosyal ilişkiler (okul iklimi, öğretmen-öğrenci ilişkileri, akran ilişkileri gibi), sağlık durumu (psikosomatik semptomlar, hastalık gibi) ve okul koşulları (okuldaki dersler, organizasyonlar, programlar, cezalar, güvenlik, okul çevresi gibi) okul çocuklarının öznel iyi oluşları ile ilgili faktörlerdir. Okul çocuğunun mutluluğunun, çocuğun ailesi ve diğer insanlarla olan ilişkileri ile oldukça bağlantılı olduğu bulunmuştur (Uusitalo-Malmivaara, 2011). Erkekler için okul iyi oluşunun yüksek olması, okuldaki çalışmalardan zevk alma ve öğretmenden gerekli yardımı alma yaşantıları ile güçlü derecede ilişkiliyken; kızlar için okul iyi oluşunun düşük olması, sınıfta yaşanan rahatsız edici duygular ile ilişkili bulunmuştur (Løhre, Lydersen ve Vatten, 2010). Ergenler ile yapılan çalışmalarda mutluluğun, sosyal

* Bu makale 12. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur, 8-11 Eylül, İstanbul, 2013.

¹ Sorumlu yazarın adresi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

Telefon: 505 2377859

e-posta: bakitelef@gmail.com

DOI: <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2014.01.013>

destek (Canbay, 2010; Çevik, 2010; Natvig, Albrektsen ve Qvarnström, 2003), algılanan kontrol (Eryılmaz ve Ercan, 2010), duygusal zekâ (Çelik, 2010), benlik saygısı (Çevik, 2010; Karatzias, Chouliara, Power ve Vivien, 2006), kişilik özellikleri (Eryılmaz ve Öğülmüş, 2010), öz-yeterlik (Cicognani, Albanesi ve Zani, 2008; Natvig, Albrektsen ve Qvarnström, 2003; Telef ve Ergün, 2013), minnettarlık (Froh, Yurkewicz ve Kashdan, 2009), aile ilişkileri (Uusitalo-Malmivaara, 2011), ailesel faktörler (Ben-Zur, 2003) ve olumlu gelecek beklentisi (Eryılmaz, 2011; Karakoç, Bingöl ve Karaca, 2013) ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Mutluluk, çocuğun gelişimsel zorluklardan kaynaklanan stresten korunmasında ve erken ergenlikte ruh sağlığı ile ilgili stratejiler geliştirmesinde önemli rol oynayabilir (Mahon ve Yarcheski, 2002). Eryılmaz' a (2010) göre öznel iyi oluş, ergenlerin yaşama daha iyi adapte olmalarını sağlamakta, onları ergenlik ve yetişkinlikte ortaya çıkabilecek patolojiden korumaktadır. Bu yüzden ergenlerin öznel iyi oluşları ile ilgili faktörlerin bilinmesi önemlidir. Okulda öznel iyi oluşun gelişimini teşvik etmek, sadece akademik alanda değil aynı zamanda yaşam boyu kendini gerçekleştirme, başarılı olma ve kişiler arası ilişkiler gibi yaşamın diğer önemli öğelerinde de öğrencilerin becerilerini artırmalarına katkıda bulunabilir (Bird ve Markle, 2012).

Eğitim denetçilerine göre öğrencilerin okuldaki iyi oluşunu ölçmek için araçlara ihtiyaç duyulmakta ve bu araçların çocukların iyi oluşunu artırmayı amaçlayan eylem planları için temel olması gerekmektedir (Engels ve ark., 2004). Konu, Lintonen ve Autio (2002) okul çocuklarının iyi oluş ölçümlerinin iyi bir şekilde belirlenmediğini ve daha fazla metodolojik araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Holder ve Coleman'a (2009) göre çocukların mutlulukları ile ilgili çalışma yapmanın birçok avantajı vardır. Örneğin, çocuklarda mutluluğu ölçmek için geliştirilen yöntem; çocukların iyi oluşu üzerinde toplumun, okulun ve devletin etkisini ölçmek için bir araç olabilir. Buna ek olarak, çocukların mutlulukları ile ilgili faktörlerin ve yordayıcıların belirlenmesi ebeveynlerin, öğretmenlerin ve araştırmacıların mutluluğu artırmaya yönelik stratejiler geliştirmelerine olanak sağlayabilir. Daha da ötesinde, çocuklarda mutlulukla ilgili faktörlerin ergenler ve yetişkinlerle karşılaştırılmasıyla, mutluluğun ve mutlulukla ilgili faktörlerin yaş grupları arasında nasıl değiştiğini anlamaya katkı sağlayabilir.

İyi oluşun çeşitli boyutlarını ölçmek için Yaşam Doyumu Ölçeği (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985; Yetim, 1993), Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği (Gençöz, 2000; Watson, Clark ve Tellegen, 1988), Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği (Diener ve ark., 2010; Telef, 2011), Öznel Mutluluk Ölçeği (Akın ve Satıcı, 2011; Doğan ve Totan, 2013; Lyubomirsky ve Lepper, 1999), Oxford Mutluluk Ölçeği (Doğan ve Sapmaz, 2012; Hills ve Argyle, 2002), Psikolojik İyi Oluş Ölçekleri (Akın, 2008; Ryff, 1989) ve Psikolojik İyi Oluş (flourishing) Ölçeği (Diener ve ark., 2010; Telef, 2011) gibi çeşitli ölçme araçlarının uyarlamaları yapılmıştır. Üniversite ve lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını ölçmek için Tuzgöl-Dost (2005) tarafından Öznel İyi Oluş Ölçeği; lise öğrencilerinin iyi oluşlarını ölçmek için Eryılmaz (2009) tarafından Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği geliştirilmiştir. Çocukların yaşam doyumunu ölçmek için Huebner (1994) tarafından geliştirilen ve Çivitçi (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan Çok Boyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmaktadır. İyi oluş ya da mutluluk ile ilgili geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması yapılan ölçme araçları daha çok yetişkinler ile ilgili olmasına rağmen, çocukların mutluluklarını ölçmeye yönelik sınırlı sayıda ölçme aracı bulunmaktadır. Bu araştırmada geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri, Ivens (2007) tarafından okul çocuklarının mutlulukları üzerinde etkili olan etmenleri belirlemek için geliştirilmiş olup, 8 ile 15 yaş arasındaki çocuklara bireysel ya da grup olarak uygulanabilecek bir ölçme aracıdır. Bu araştırmanın amacı Ivens (2007) tarafından geliştirilen Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Bu araştırma tarama modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, Çanakkale ilinde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı farklı sosyo-ekonomik düzeylerden dört ilköğretim okulunda öğrenim gören 358 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 195'i (%55) kız, 163'ü (%45) erkektir. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıflara göre ise 69'u (%19.3) 4. sınıf, 44'ü (%12.3) 5. sınıf, 89'u (%24.9) 6. sınıf, 92'si (%24.9) 7. sınıf, 64'ü (%17.9) 8. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin yaşa göre dağılımı incelendiğinde 60'ı (%16.8) 10, 49'u (%13.7) 11, 105'i (%29.3) 12, 89'u (%24.9) 13, 45'i

(%12.6) 14, 10'u (%2.8) 15 yaşındadır. Kızlar için yaş ortalaması 12.2, erkekler için 12; tüm örneklem için ise yaş ortalaması 12.1'dir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak için Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri, Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği ve Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği kullanılmıştır.

Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri (OÇME). Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri, Ivens (2007) tarafından okul çocuklarının mutlulukları üzerinde etkili olan etmenleri belirlemek için geliştirilmiş 8 ile 15 yaş arasında çocuklara bireysel ya da grup olarak uygulanabilecek bir ölçme aracıdır. Katılımcılara, okulda geçirdikleri son bir hafta boyunca yaşamış oldukları duygu ve düşünceler sorulmaktadır. Envanter 15 olumlu ve 15 olumsuz olmak üzere 30 maddeden oluşmaktadır. 15 olumsuz madde tersten puanlanarak toplam puan elde edilmektedir. Envanterde bulunan 15 olumlu ve 15 olumsuz maddeyle öznel iyi oluşun duygusal boyutunu oluşturan olumlu ve olumsuz duygusal durumu ölçme hedeflenmektedir. Envanterde ki her madde 1 ile 4 puan arasında puanlanmaktadır. 4 yüksek öznel iyi oluşu işaret etmektedir. Ivens (2007) envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını 778 ilkökul öğrencisi ile yapmıştır. Güvenirlik analizi sonucunda envanterin Cronbach alfa katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Envanterin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .72 olarak bulunmuştur. Envanterin ölçüt-bağıntılı geçerliği incelendiğinde mutluluk depresyon ($r = -.55$) ile negatif; duygular ($r = .71$) ve benlik saygısı ($r = .49$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur. Envanter Uusitalo-Malmivaara (2011) tarafından Finceye uyarlanmıştır. Bu çalışmada envanterin orijinalinde elde edilen bulguları destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Envanterin Fince versiyonunda Cronbach alfa katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Envanterden alınan yüksek puan mutluluk düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Çocuklar için Depresyon Ölçeği (ÇİDÖ). Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği (ÇİDÖ), Kovacs (1981) tarafından geliştirilmiş, çocukluk depresyonunu ölçmeyi amaçlayan, kendini değerlendirme ölçekleri arasında en sık kullanılan ve psikometrik özellikler açısından en fazla araştırılmış ölçektir. Beck Depresyon Ölçeği temel alınarak hazırlanmış olan bu ölçekte, çocukluk depresyonuna özgü okul durumu ve arkadaş ilişkileri gibi alanlarla ilgili maddeler de yer almaktadır. Dili, 6-17 yaş arası çocuk ve ergenlerin anlayabileceği düzeyde yalınlaştırılmış olan ölçek, çocuğa okunarak ya da çocuk tarafından okunarak doldurulur. Yirmi yedi maddeden oluşan ölçekte, her madde için üç yanıt seçeneği bulunmaktadır. Çocuktan geçirmiş olduğu son iki haftayı düşünüp kendisi için en uygun gelen maddeyi işaretlemesi istenir. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Öy (1991) tarafından dördüncü-yedinci sınıflarda okuyan ilköğretim öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .77'dir. Ölçek depresyonda olan grupta depresyonda olmayan grubu ayırt edebilmektedir. Ölçekten alınan maksimum puan 54 ve kesim noktası 19'dur. Alınan puan 19'un ne kadar üzerinde ise, depresyonun da o kadar yüksek olduğu kabul edilmektedir.

Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği. Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği, olumlu ve olumsuz duyguları ve iyi oluşu ölçmek için Diener ve ark., (2010) tarafından geliştirilmiş kısa bir ölçektir. Ölçeğin üniversite öğrencileri ile Türkçeye uyarlama çalışması Telef (2011) tarafından yapılmıştır. Telef (2013) tarafından ergenler ile yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin aslında ve üniversite öğrencileri ile yapılan uyarlama çalışmasında olduğu gibi iki faktörden oluştuğu, olumlu yaşantı boyutunun varyansın %28,91'ini ve olumsuz yaşantı boyutunun varyansın %22,41'ini açıkladığı saptanmıştır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .54 ile .76 arasında hesaplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde uyum indeksi değerleri RMSEA= 0.04, SRMR= 0.03, GFI= 0.96, NFI= 0.97, RFI= 0.96, CFI= 0.99 ve IFI= 0.99 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında elde edilen Cronbach alfa katsayısı, olumlu yaşantı boyutu için .84 ve olumsuz yaşantı boyutu için .75 olarak hesaplanmıştır. Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği'nin her bir maddesi 1 ile 5 aralığında puanlanmakta ve 1 "Çok nadir ya da hiçbir zaman", 5 "Çok sık ya da her zaman" şeklinde ifade edilmektedir. Ölçek bağımsız ya da ayrı iki tip duyguyu ölçtüğünden dolayı ayrı ayrı puanlanır. Olumlu veya olumsuz puanların toplamı 6 ile 30 arasında değişmektedir.

İşlem

Envanterin Türkçeye uyarlama çalışmasını yapmak için ilk olarak ölçeği geliştiren Ivens'ten izin alınmıştır. Uyarlama çalışması Beaton, Bombardier, Guillemin ve Ferraz'ın (2000) belirtmiş oldukları beş aşamaya göre yapılmıştır. İlk aşama anadili İngilizce olan ve Türkçeyi de iyi derecede bilen en az iki dil uzmanı tarafından ölçeğin Türkçeye çevrilmesidir. Fakat anadili İngilizce olan ve Türkçeyi iyi derecede bilen kişilere ulaşamadığından envanter İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden üç dil uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. İkinci aşamada dil uzmanları tarafından Türkçeye çevrilen envanter sentezlenerek tek forma dönüştürülmüştür. Üçüncü aşamada oluşturulan Türkçe form iki dil uzmanına verilerek tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Geri çeviri sonrasında envanterin Türkçe formunun İngilizce formuna yakın olduğu görülmüştür. Dördüncü aşamada çeviri uzman değerlendirme formu hazırlanarak envanterin İngilizce ve Türkçe formları en az doktora seviyesinde dört alan uzmanına gönderilerek envanter maddelerinin Türkçeye uygun olup olmadığı konusunda uzman görüşü alınmıştır. Uzmanlardan alınan görüş ve öneriler doğrultusunda ölçeğe son şekli verilmiştir. Son olarak, envanter maddelerinin öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek için 35 kişilik ilköğretim öğrencisi ile örnek uygulama yapılmıştır. Uygulama esnasında envanterin derecelendirmesinin anlaşılmadığı gözlemlenmiştir. Envanterin derecelendirmesi (katılıyorum "çok (4)-az (3)"; katılmıyorum "az (2)-çok (1)") anlaşılmadığı için alan uzmanlarının görüşü alınarak daha anlaşılır olan "Tamamen katılıyorum (4)", "Kısmen katılıyorum (3)", "Katılmıyorum (2)", "Hiç Katılmıyorum (1)" şeklinde değiştirilmiştir. Envanterin dil açısından eşdeğerliğini sınamak için 2011-2012 bahar döneminde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü dördüncü sınıfta eğitim gören 65 öğrenciye iki hafta ara ile önce ölçeğin İngilizce formu daha sonra Türkçe formu uygulanmıştır. Türkçe ve İngilizce formları arasındaki pearson korelasyon katsayısına bakıldığında İngilizce ve Türkçe formları arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($r = .87, p < 0.01$).

Verilerin Analizi

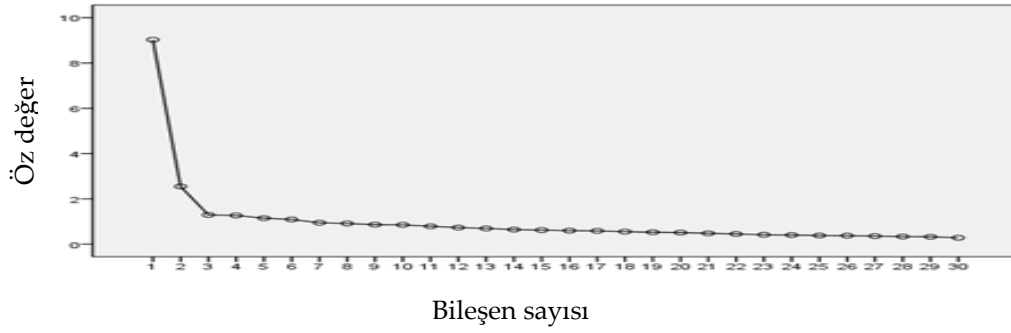
Veriler SPSS programına yüklendikten sonra uç değerler bulunmuş ve ayıklanmıştır. Daha sonra verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan normallik testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği ve aykırı değer olmadığı görülmüştür (Kolmogorov-Smirnov testi, $p > 0.05$). Envanterin geçerliği için yapı geçerliğine (açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi) ve ölçüt-bağıntılı geçerliğine bakılmıştır. Güvenirliği belirlemek için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Madde analizi kapsamında madde toplam puan korelasyonuna ve %27'lik alt-üst grupların madde ortalama puanları arasındaki farklara bakılmıştır. Araştırmanın verileri SPSS 16.0 ve LISREL 8.7 programları ile analiz edilmiştir.

Bulgular

Yapı Geçerliği

Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin yapı geçerliği açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Büyüköztürk'e (2010) göre faktör analizi aynı yapıyı ölçen değişkenleri bir araya getirerek ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamaya çalışan bir istatistik yöntemidir. Faktör analizi yapmadan önce envanterin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Spehericity testi ile incelenmiştir. Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı 0.92 ve Barlett Spehericity testi sonucu $\chi^2 = 3868.915$ ($p < 0.00$) olarak bulunmuştur. Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı .70'dan yüksek olması ve Barlett Spehericity testinin istatistiksel olarak anlamlı bulunması verilerin faktör analizi yapmak için uygun olduğunu gösterir (Leech, Barrett ve Morgan, 2008).

Açımlayıcı faktör analizi. Temel bileşenler analizi varimax dik döndürme tekniği kullanılarak yapılan analiz sonucunda envanter maddelerinin öz değeri 1'den büyük iki faktör altında toplandığı saptanmıştır. Şekil 1'deki Scree Plot incelendiğinde 2. faktörden sonra grafiğin genel gidişi yatay olduğu için önemli bir düşüş eğilimi gözlenmemektedir.

Şekil 1. Çizgi Grafiği

Tablo 1. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Maddeler	Faktör Yük Değeri	
	Faktör 1	Faktör 2
1. Çok enerji doluydum	.51	.27
3. Okula gelmeyi istedim	.61	-.08
6. Rahattım	.46	.35
8. Okulun güvenli bir yer olduğunu hissettim	.63	-.01
9. Dikkatimi verebildim	.63	.21
11. Olumlu hissettim	.59	.27
14. Herkesle iyi anlaştım	.49	.06
16. Eğlendim	.54	.30
18. Sakindim	.55	.31
19. Çalışmaya istekliydim	.66	.06
21. İyi hissettim	.60	.37
23. Kendime güvenim tamdı	.54	.25
26. Kendimi oldukça dinç hissettim	.59	.27
28. İyi çalıştım	.62	.15
30. Diğer insanlarla birlikte olmak hoşuma gitti	.54	.20
2. Gergindim	.16	.53
4. Hırçındım	.22	.45
5. Üzgündüm	.15	.61
7. Hasta hissettim	.14	.58
10. Keyifsizdim	.19	.54
12. Öfkeliydim	.19	.63
13. Ağlamak istedim	.19	.62
15. Kötü bir ruh hali içindeydim	.04	.66
17. Yorgundum	.24	.47
20. Kendim için üzüldüm	.11	.68
22. Kafam karışık	.13	.63
24. Mutsuzdum	.20	.65
25. Vazgeçmek istedim	.31	.51
27. Baş ağrılarım vardı	.06	.56
29. Korkmuş hissettim	.18	.63

Açıklanan Toplam Varyans: %39, Faktör-1: %18, Faktör-2: %21

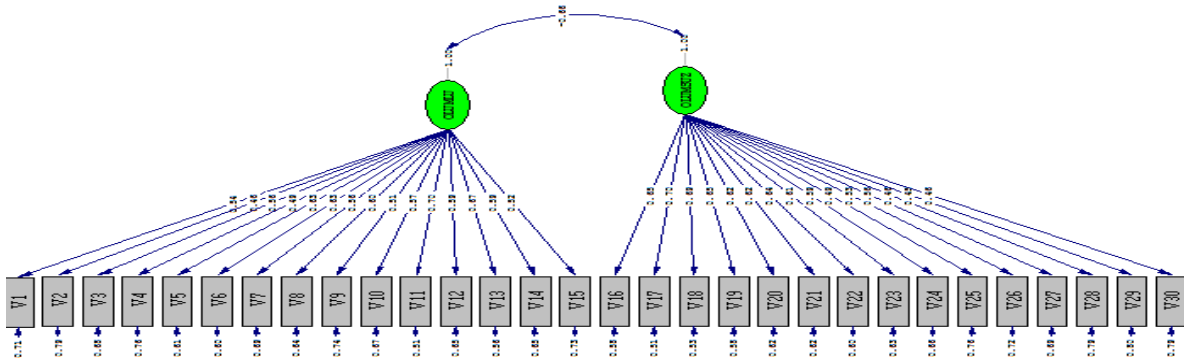
Envanterin orijinal formunda olduğu gibi faktörler olumlu öznel iyi oluş ve olumsuz öznel iyi oluş olarak adlandırılmıştır. Olumlu öznel iyi oluş 15 maddeden (1, 3, 6, 8, 9, 11, 14, 16, 18, 19, 21, 23, 26, 28, 30) ve olumsuz öznel iyi oluş 15 maddeden (2, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15, 17, 20, 22, 24, 25, 27, 29) oluşmaktadır. İki faktörün açıkladığı toplam varyans %39'dur. Envanterde yer alan maddelerin faktör yükleri .45 ile .68 arasında değişmektedir (Tablo 2).

Doğrulamalı Faktör Analizi. Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen iki faktörlü yapıyı test etmek için doğrulamalı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulamalı faktör analizi sonucunda ölçeğin iki faktörlü modele ilişkin uyum indeksleri incelenmiştir. Doğrulamalı faktör analizi sonuçlarını geçerli kabul edebilmek için modele ait uyum iyiliği indekslerinin yeterlilik göstermesi gerekmektedir. İki faktörlü yapı için uyum indeksleri incelendiğinde ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranının 2.30 ($932,91/404 = 2.30$) olduğu saptanmıştır. Modele ilişkin diğer uyum indeksleri incelendiğinde RMSEA= .06, SRMR= .05, NFI= .93, CFI= .96, RFI= .93 ve IFI= .96 olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucunda Uyum İndeksleri ve Uyum Düzeyleri

Uyum İndeksleri	İyi Uyum	Mükemmel Uyum	DFA Sonucu Elde Edilen Uyum
χ^2/sd	≤ 5	≤ 3	2.30 (Mükemmel Uyum)
RMSEA	$.05 < RMSEA < .10$	$0 < RMSEA < .05$	.06 (İyi Uyum)
NFI	$.90 \leq NFI \leq .95$	$.95 \leq NFI \leq 1$	.93 (İyi Uyum)
CFI	$.90 \leq CFI \leq .95$	$.95 \leq CFI \leq 1$	.96 (Mükemmel Uyum)
IFI	$.90 \leq IFI \leq .95$	$.95 \leq IFI \leq 1$	.96 (Mükemmel Uyum)
RFI	$.90 \leq RFI \leq .95$	$.95 \leq RFI \leq 1$	.93 (İyi Uyum)
SRMR	$.05 \leq SRMR \leq .10$	$0 \leq SRMR \leq .05$	.05 (Mükemmel Uyum)

χ^2/sd oranının 3'ün altında olması mükemmel uyuma; 5'in altında olması iyi uyuma karşılık gelmektedir. SRMR'nin $.05 \leq SRMR \leq .10$ arasında olması iyi uyum, $0 \leq SRMR \leq .05$ arasında olması mükemmel uyum, RMSEA'nın ise $.05 \leq RMSEA \leq .10$ arasında olması iyi uyum, $0 < RMSEA < .05$ arasında olması mükemmel uyum; NFI ve RFI'nın .90 ve üzeri olması iyi uyum, .95 ve üzeri olması mükemmel uyum; CFI ve IFI'nın .90 ve üzeri olması iyi uyum, .95 ve üzeri olması mükemmel uyum değerlerine karşılık gelmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010; Kline, 2005; Sümer, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2007). Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Şekil 2'de envanterin iki faktörlü modele ilişkin standartlaştırılmış parametre tahminlerinin yer aldığı model sunulmuştur. Envantere ilişkin tüm maddelerin standardize edilmiş parametre değerlerinin .45-.70 arasında değiştiği görülmektedir.

Şekil 2. İki Faktörlü Modele İlişkin Path Diagramı

Ölçüt-Bağıntılı Geçerliliği

Envanterin ölçüt-bağıntılı geçerliliğini belirlemek için ilköğretim 4., 5., 6., 7., 8. sınıflarda öğrenim gören 206 öğrenciden oluşan örnekleme Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri (OÇME), Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği ile Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği birlikte uygulanmıştır. Pearson momentler çarpımı korelasyonu analizi sonucunda Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri ile depresyon ($r = -.49, p < .01$) ve olumsuz yaşantılar ($r = -.56, p < .01$) arasında negatif; olumlu yaşantılar ($r = .54, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür.

Güvenirlilik

Envanterin güvenilirliği Cronbach alfa katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. Güvenirlilik analizi sonucunda Cronbach alfa katsayısı olumlu öznel iyi oluş için .87, olumsuz öznel iyi oluş için .88, geneli için ise .92 olarak saptanmıştır.

Madde Analizi

Envanterin madde analizi için madde toplam korelasyonlarına ve testin toplam puanlarına göre oluşturulan %27'lik üst-alt grupların madde ortalama puanları arasındaki farklara bakılmıştır. Madde toplam korelasyonları, test maddelerinden alınan puan ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi; testin toplam puanlarına göre oluşturulan alt%27-üst%27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farklara bakılarak maddelerin bireyleri ölçülen davranış bakımından ne derece ayırt ettiği ortaya konmaktadır (Büyüköztürk, 2010). Tablo 3 incelendiğinde envanterdeki maddelerin madde toplam korelasyonları .32 ile .64 arasında değiştiği ve *t* değerlerinin anlamlı ($p<.01$) olduğu görülmektedir. Büyüköztürk'e (2010) göre madde toplam korelasyonlarının .30 ve daha yüksek olması maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği; *t* testi sonuçlarının anlamlı çıkması ise testin iç tutarlığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3. Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin Madde Analizi Sonuçları

Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	<i>t</i> (Alt%27-Üst%27)
Madde1	.50	8.73*
Madde2	.47	11.34*
Madde3	.32	7.96*
Madde4	.44	6.79*
Madde5	.51	9.99*
Madde6	.52	11.63*
Madde7	.42	7.66*
Madde8	.38	8.23*
Madde9	.54	11.94*
Madde10	.53	13.79*
Madde11	.56	11.57*
Madde12	.55	9.90*
Madde13	.54	9.64*
Madde14	.50	10.03*
Madde15	.61	10.49*
Madde16	.54	11.02*
Madde17	.35	8.49*
Madde18	.43	9.29*
Madde19	.46	10.37*
Madde20	.53	10.54*
Madde21	.64	13.10*
Madde22	.52	12.02*
Madde23	.51	10.52*
Madde24	.57	11.41*
Madde25	.54	9.38*
Madde26	.55	12.37*
Madde27	.43	7.76*
Madde28	.50	10.98*
Madde29	.54	10.09*
Madde30	.46	7.61*

* $p<.01$

Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin Toplam Puanlarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

Okul Çocuklarının toplam mutluluk puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için *t*-testi ile incelenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri puanlarının cinsiyete göre *t*-testi sonuçları

	Cinsiyet	<i>n</i>	\bar{x}	ss	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Okul Çocuklarının Mutlulukları	Kız	195	97.14	17.16	356	.752	.45
	Erkek	163	95.81	15.96			

* *p* < .05

Tablo 4'teki sonuçlar incelendiğinde okul çocuklarının mutluluk düzeylerinde cinsiyete göre fark görülmediği saptanmıştır ($t_{356} = .752$, $p = .45$). Cinsiyete göre okul çocuklarının mutluluk düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına rağmen, kızların mutluluk puanlarının ($\bar{x} = 97.14$, $ss = 17.16$) erkeklerin mutluluk puanlarından ($\bar{x} = 95.81$, $ss = 15.96$) biraz daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tartışma

Bu araştırmanın amacı okul çocuklarının mutluluklarını belirlemeye yönelik Ivens (2007) tarafından geliştirilen Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Envanteri uyarlama çalışmasının ilk aşaması olarak dil eşdeğerliği çalışması yapılmıştır. Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin dil eşdeğerliğini belirlemek için yapılan uygulama sonucunda Türkçe ve İngilizce formları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır. Korelasyon katsayısına bakılarak envanterin Türkçe formunun İngilizce formu ile eşdeğer olduğu söylenebilir.

Envanterin geçerlik çalışması için yapı geçerliği ve ölçüt-bağıntılı geçerliğine bakılmıştır. Yapı geçerliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda envanterin özgün formda olduğu gibi iki faktörden oluştuğu görülmüştür. Envantere ait tüm maddelerin faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşıladığı saptanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara bakarak Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin 30 maddeden oluşan iki faktörlü yapısının doğrulandığı söylenebilir. Envanterin ölçüt-bağıntılı geçerliğini belirlemek için Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri ile Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği ve Olumlu ve Olumsuz Yaşantı Ölçeği arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri ile depresyon ve olumsuz yaşantılar arasında negatif; olumlu yaşantılar arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür.

Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri'nin güvenilirlik analizi sonuçlarına bakılarak envanterin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir. Bu bulgu Ivens'in (2007) ölçeğin asıl formunda ve Uusitalo-Malmivaara'nın (2011) Finceye uyarlama çalışmasında elde ettiği sonuçlarla tutarlıdır. Madde analizi sonucunda madde toplam korelasyonlarının yüksek ve *t* değerlerinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Son olarak, okul çocuklarının mutluluk düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Kızların mutluluk düzeyleri ile erkeklerin mutluluk düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgu literatürdeki bazı araştırma sonuçları ile desteklenmektedir (Bartels ve Boomsma, 2009; Canbay, 2010; Çelik, 2008; Eryılmaz ve Ercan, 2011; Karatzias ve diğer., 2006; Uusitalo-Malmivaara, 2011; Uusitalo-Malmivaara ve Lehto, 2012).

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Birincisi, envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışması sadece Çanakkale ilinde dört farklı ilköğretim okulunda yapılmıştır. İkincisi, envanterin test tekrar test güvenilirliğine bakılmamıştır. Araştırma farklı örneklerle tekrarlanabilir ve envanterin test tekrar test güvenilirlik çalışması yapılabilir. Araştırmanın sonuçlarına bakılarak envanterin okul çocuklarının mutluluklarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri, okul temelli müdahalelerin etkilerini değerlendirmede ve okul çocuğunun iyi oluşu üzerindeki etmenleri belirlemede kullanılabilir (Ivens, 2007). Gelecek çalışmalarda okul çocuklarının mutluluklarını ölçen kültüre özgü ölçme araçları geliştirilebilir.

Kaynakça

- Akın, A. (2008). Psikolojik iyi olma ölçekleri: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8, 721-750.
- Akın, A. ve Satıcı, S. A. (2011). Öznel mutluluk ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 65-77.
- Bartels, M., & Boomsma, D. I. (2009). Born to be happy? The etiology of subjective well-being. *Behavior Genetics*, 39, 605-615. <http://dx.doi.org/10.1007/s10519-009-9294-8>
- Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F., & Bosi-Ferraz, M. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine*, 25, 3186-91.
- Ben-Zur, H. (2003). Happy adolescents: The link between subjective well-being, internal resources and parental factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 32, 67-79.
- Bird, J. M., & Markle, R. S. (2012). Subjective well-being in school environments: promoting positive youth development through evidence-based assessment and intervention. *American Journal of Orthopsychiatry*, 82, 61-66. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1939-0025.2011.01127.x>.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Canbay, H. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Cicognani, E., Albanesi C., & Zani, E. (2008). The impact of residential context on adolescents' subjective well being. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 18, 558-575. <http://dx.doi.org/10.1002/casp.972>
- Çelik, Ş. (2008). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zekâ açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çevik, N. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordayan bazı değişkenler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çivitçi, A. (2007). Çok boyutlu öğrenci yaşam doyumu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 26, 51-60.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları (Birinci baskı)*. Ankara, Pegem Akademi Yayınları.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Diener, E., & Diener, C. (1996). Most people are happy. *Psychological Science*, 7, 181-185.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156. <http://dx.doi.org/10.1007/s11205-009-9493-y>
- Doğan, T. ve Sapmaz, F. (2012). Oxford mutluluk ölçeği Türkçe formunun psikometri özelliklerinin üniversite öğrencilerinde incelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 25, 297-304. <http://dx.doi.org/10.5350/DAJPN2012250401>
- Doğan, T., & Totan, T. (2013). Psychometric properties of Turkish version of the subjective happiness scale. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 1, 21-28.
- Engels, N., Aelterman, A., Petegem, K. V., & Schepens, A. (2004). Factors which influence the well-being of pupils in Flemish secondary schools. *Educational Studies*, 30, 127-143. <http://dx.doi.org/10.1080.0305569032000159787>

- Eryılmaz, A. (2009). Ergen öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 975-989.
- Eryılmaz, A. (2010). Turkish adolescents' subjective well-being with respect to age, gender and sex of parents. *International Journal of Human and Social Sciences*, 5, 523-526.
- Eryılmaz, A., (2011). Ergen öznel iyi oluşu ile olumlu gelecek beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24, 209-215. <http://dx.doi.org/10.5350/DAJPN2011240306>
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). Öznel iyi oluş ile algılanan kontrol arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9, 952-959.
- Eryılmaz, A. ve Öğülmüş, S. (2010). Ergenlikte öznel iyi oluş ve beş faktörlü kişilik modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 189-203.
- Froh, J. J., Yurkewicz, C., & Kashdan, T. B. (2009). Gratitude and subjective well-being in early adolescence: Examining gender differences. *Journal of Adolescence*, 32, 633-650. <http://dx.doi.org/10.1016/j.adolescence.2008.06.006>
- Gençöz, T. (2000). Pozitif ve negatif duygu durum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15, 19-28.
- Hills, P., & Argyle, M. (2002). The oxford happiness questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences*, 33, 1073-1082.
- Holder, M. D., & Coleman, B. (2009). The contribution of social relationships to children's happiness. *Journal of Happiness Studies*, 10, 329-349. <http://dx.doi.org/10.1007/s10902-007-9083-0>
- Huebner, E. S. (1991). Correlates of life satisfaction in children. *School Psychology Quarterly*, 6, 103-111.
- Huebner, E. S. (1994). Preliminary development and validation of a multidimensional life satisfaction scale for children. *Psychological Assessment*, 6, 149-158.
- Ivens, J. (2007). The development of a happiness measure for schoolchildren. *Educational Psychology in Practice*, 23, 221-239. <http://dx.doi.org/10.1080/02667360701507301>
- Karakoç A., Bingöl, F. ve Karaca, S. (2013). Lise öğrencilerinde ergen öznel iyi oluş ile olumlu gelecek beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 06, 43-50.
- Karatzias, A., Chouliara, Z., Power, K., & Vivien, S. (2006). Predicting general well-being from self-esteem and affectivity: An exploratory study with Scottish adolescents. *Quality of Life Research*, 15, 1143-1151. <http://dx.doi.org/10.1007/s11136-006-0064-2>
- Kline, R. B. (2005). Principles and practice of structural equations modeling. New York: Guilford.
- Konu, A. I., Alanen, E., Lintonen, T., & Rimpela, M. (2002). Factor structure of the school well-being model. *Health Education Research*, 17, 732-742.
- Konu, A. I., Lintonen, T. P., & Autio, V. J. (2002). Evaluation of well-being in schools—a multilevel analysis of general subjective well-being. *School Effectiveness and School Improvement*, 13, 187-200.
- Kovacs, M. (1981). Rating scale to assess depression in school aged children. *Acta Paedopsychiatr*, 46, 305-315.
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2008). *SPSS for intermediate statistics: Use and interpretation*. New York: L. Erlbaum Associates.
- Løhre, A., Lydersen, S., & Vatten, L. J. (2010). School wellbeing among children in grades 1–10. *BMC Public Health*, 10, 526. <http://dx.doi.org/10.1186/1471-2458-10-526>
- Lyubomirsky, S., & Lepper, H. S. (1999). A measure of subjective happiness: Preliminary reliability and construct validation. *Social Indicators Research*, 46, 137-155.

- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M., & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9, 111-131. <http://dx.doi.org/10.1037/1089-2680.9.2.111>
- Mahon, N. E., & Yarcheski, A. (2002). Alternative theories of happiness in early adolescents. *Clinical Nursing Research*, 11, 306-323. <http://dx.doi.org/10.1177/10573802011003006>
- Natvig, G. K., Albrektsen, G., & Qvarnström, U. (2003). Associations between psychosocial factors and happiness among school adolescents. *International Journal of Nursing Practice*, 9, 166-175. <http://dx.doi.org/10.1046/j.1440-172X.2003.00419.x>
- Öy, B. (1991). Çocuklar için depresyon ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2, 132-136.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069-1081.
- Seligman, M. E. P., Parks, A. C., & Steen, T. (2004). *A balanced psychology and a full life*. Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences, 359, 1379-1381. <http://dx.doi.org/10.1098/rstb.2004.1513>
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. New York: Simon & Schuster.
- Sümer, N. (2000). *Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar*. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3, 74-79.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Telef, B. B. (2011). *Olumlu ve olumsuz yaşantı ölçeğinin Türkçeye uyarlaması; geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. 11. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulan bildiri, 3-5 Ekim, Selçuk- İzmir.
- Telef, B. B. (2013). The scale of negative and positive experience: A validity and reliability study for adolescents. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14, 62-68. <http://dx.doi.org/10.5455/apd.36692>
- Telef, B. B. ve Ergün, E. (2013). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 423-433.
- Tuzgöl-Dost, M. (2005). Öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3, 103-110.
- Uusitalo-Malmivaara, L. (2011). Global and school-related happiness in Finnish school children. *Journal of Happiness Studies*, <http://dx.doi.org/10.1007/s10902-011-9282-6>
- Uusitalo-Malmivaara, L., & Lehto, E. (2012). Social factors explaining children's subjective happiness and depressive symptoms. *Social Indicators Research*, 1-13, <http://dx.doi.org/10.1007/s11205-012-0022-z>
- Veenhoven, R. (2008). Healthy happiness: Effects of happiness on physical health and the consequences for preventive health care. *Journal of Happiness Studies*, 9, 449-469. <http://dx.doi.org/10.1007/s10902-006-9042-1>
- Watson, D., Clark L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the panas scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.
- Yetim, U. (1993). Life satisfaction: A study based on the organization of personal projects. *Social Indicators Research*, 29, 277-289.

Okul Çocuklarının Mutluluk Envanteri (OÇME)

Aşağıda, **okulda son bir hafta boyunca** hissedebileceğiniz ya da düşünebileceğiniz bazı şeyler ifade edilmektedir. Her bir cümleyi okuduktan sonra 1 ile 4 arasındaki derecelendirmeyi kullanarak size en uygun cevabı işaretleyiniz.

Hiç katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kısmen katılıyorum (3), Tamamen katılıyorum (4)

	Okulda son bir hafta boyunca:				
1	Çok enerji doluydum	1	2	3	4
2	Gergindim	1	2	3	4
3	Okula gelmeyi istedim	1	2	3	4
4	Hırçındım	1	2	3	4
5	Üzgündüm	1	2	3	4
6	Rahattım	1	2	3	4
7	Hasta hissettim	1	2	3	4
8	Okulun güvenli bir yer olduğunu hissettim	1	2	3	4
9	Dikkatimi verebildim	1	2	3	4
10	Keyifsizdim	1	2	3	4
11	Olumlu hissettim	1	2	3	4
12	Öfkeliydim	1	2	3	4
13	Ağlamak istedim	1	2	3	4
14	Herkesle iyi anlaştım	1	2	3	4
15	Kötü bir ruh hali içindeydim	1	2	3	4
16	Eğlendim	1	2	3	4
17	Yorgundum	1	2	3	4
18	Sakindim	1	2	3	4
19	Çalışmaya istekliydim	1	2	3	4
20	Kendim için üzüldüm	1	2	3	4
21	İyi hissettim	1	2	3	4
22	Kafam karıştı	1	2	3	4
23	Kendime güvenim tamdı	1	2	3	4
24	Mutsuzdum	1	2	3	4
25	Vazgeçmek istedim	1	2	3	4
26	Kendimi oldukça dinç hissettim	1	2	3	4
27	Baş ağrılarım vardı	1	2	3	4
28	İyi çalıştım	1	2	3	4
29	Korkmuş hissettim	1	2	3	4
30	Diğer insanlarla birlikte olmak hoşuma gitti	1	2	3	4